

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Ing. A. D.**, bývajúcej v B., proti žalovaným **1/ M. S.**, bývajúcemu v B., v dovolacom konaní zastúpenému, advokátskou kanceláriou Procházka & partners, spol. s.r.o., so sídlom v Bratislave, Búdkova 4, za ktorú koná JUDr. Radoslav Procházka, advokát a konateľ, **2/ A. S.**, bývajúcej v B., **o zaplatenie 69.707,23 Eur** vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 5 C 47/2003, o dovolaní žalovaného 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30.novembra 2012 sp.zn. 5 Co 496/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaného 1/ **o d m i e t a.**

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava IV uznesením z 31. júla 2012 č.k. 5 C 47/2013-371 nepriznal žalovaným 1/ a 2/ oslobodenie od súdnych poplatkov. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že pri rozhodovaní o návrhu na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. súd prihliada najmä k majetkovým a sociálnym pomerom účastníka, ktorý takéto priznanie navrhuje, k výške súdneho poplatku a k povahe uplatneného nároku. Pri skúmaní majetkových pomerov žalovaných vychádzal zo zistení, že žalovaní sú manželia, majú tri nezaopatrené deti, že žalovaný 1/ je podnikateľ s predmetom podnikania kuriérska služba s ročným príjmom zo živnosti podľa daňového priznania za rok 2011 vo výške 42.753 Eur, z toho základ dane 21.904,31 eur a že žalovaná 2/ mala v roku 2011 príjem zo živnosti 5.271,65 Eur z toho základ dane 3.435,21 Eur. Žalovaní bývajú v rodinnom dome v B. vo vlastníctve Občianskeho združenia Naša Rodinka, ktorého štatutárnymi orgánmi sú žalovaní (prevod vlastníctva bol vykonaný kúpnu zmluvou z 21. novembra 2011 za kúpnu cenu 7000 Eur), s mesačnými výdavkami na bývanie v sume 184,50 Eur, majú pohľadávky v sume 22.447,74 Eur voči manželom B. a H. a vo výške 20.571,87 Eur voči

žalobkyni a majú bankový úver v sume 82.984,80 Eur s mesačnou splátkou 633,41 Eur. S prihliadnutím na príjem žalovaných za rok 2011, ktorý hodnotil ako nadštandardný a na náklady spojené s bývaním (žalovaní nebývajú v podnájme, keďže právnická osoba vlastníaca rodinný dom bola založená a je spravovaná samotnými žalovanými) dospel k záveru, že majetkové a sociálne pomery žalovaných neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Nebol teda splnený jeden zo zákonných predpokladov pre priznanie tohto nároku. Návrhu žalovaných preto nevyhovel. Za tejto situácie považoval za nadbytočné podrobne skúmať, či v danom prípade nejde zo strany žalovaných o zrejme bezúspešné bránenie práva.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. novembra 2012 sp.zn. 5 Co 496/2012 na odvolanie oboch žalovaných napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v zmysle ustanovenia § 138 ods. 1 O.s.p. na oslobodenie od poplatkov musia byť splnené kumulatívne dve podmienky, a to že pomery účastníka oslobodenie odôvodňujú a že nesmie ísť o svojvoľné alebo bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Za správny, zákonu zodpovedajúci považoval preto postup súdu prvého stupňa, keď na strane žiadateľov najprv zisťoval, či ich pomery (ne)odôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov. Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že u žalovaných bol preukázaný dostatočný príjem, ktorý v danej veci neodôvodňuje priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Zároveň sa v celom rozsahu stotožnil i s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa, na dôvody ktorého v podrobnostiach odkázal.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal včas dovolanie žalovaný 1/. Navrhol, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho a tiež prvostupňového súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. K prípustnosti dovolania uviedol, že odvolací súd a tiež aj okresný súd odôvodnili svoje rozhodnutia nedostatočne a nepresvedčivo, čím mu odňali možnosť pred súdom konať. V prvom rade poukázal na to, že konajúce súdy náležite nezdôvodnili, prečo za rovnakej situácie dal ten istý súd žalovanému 1/ na tú istú otázku inú odpoveď, keď v inom konaní vedenom pod sp.zn. 16 Er 424/2008 ho súd uznesením z 8. júna 2010 oslobodil spod povinnosti zaplatiť súdny poplatok (jeho výška bola nižšia než v tomto konaní a jeho príjem bol vyšší než v roku 2011). Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu (a rovnako aj odvolacieho súdu) považoval za nedostatočné aj preto, lebo okresný súd „sledoval“ len príjmy žalovaného 1/ a nič bližšie k jeho majetkovým pomerom neuviedol, hoci týmito údajmi disponoval. Za neprijateľné považoval, že okresný súd vychádzal len z príjmov žalovaných (svojvoľne u nich zvolil len dve kritéria) a vôbec neprihliadol na ich výdavky spojené s chodom domácnosti, so stravovaním, s úhradou ostatných dlhov

priznaných právoplatnými a vykonateľnými súdnymi rozhodnutiami a s nákladmi na energie. Ak konajúce súdy bez toho, aby sa riadne vyporiadali s údajmi o pomeroch žalovaných dospeli k záveru, že majetkové pomery žalovaných oslobodenie od súdneho poplatku neodôvodňujú, ide o konštatovanie svojvoľné, nedostatočne zdôvodnené a nepresvedčivé. Krajský súd vydal teda nepreskúmateľné rozhodnutie, čo zakladá dovolací dôvod v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), riadne zastúpený (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný, preto ho treba odmietnuť.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, (len) pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Keďže napadnutým je také uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p., nemožno prípustnosť (proti nemu smerujúceho) dovolania vyvodiť z týchto ustanovení.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. a tiež so zreteľom na námietku dovolateľa dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. Podľa tohto

ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (aj uzneseniu), pokiaľ a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných väd ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významné tvrdenie účastníka o tom, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 O.s.p., ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Žalovaný 1/ netvrdil, že by konanie v danej veci bolo postihnuté vadou konania uvedenou v ustanovení § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p.; existencia takej vady v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

K tvrdeniu žalovaného 1/, že rozhodnutia okresného a odvolacieho súdu neposkytujú dostatok dôvodov, ktoré ich viedli k negatívnemu rozhodnutiu treba uviesť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 115/03 z 3. júla 2003). Dovolací súd považuje za potrebné v tejto súvislosti upozorniť aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 78/05 zo 16. marca 2005, podľa ktorého: „Súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci

význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní“. Naostatok nemožno opomenúť ani ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Tá je podmienená stotožnením sa so skutkovými aj právnymi dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa v plnom rozsahu. V takomto prípade je postačujúce v odôvodnení skonštatovať správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol dôvody, pre ktoré žalovaný 1/ žiadal priznať oslobodenie od súdnych poplatkov, podrobne uviedol rozhodujúce skutkové okolnosti týkajúce sa majetkových a sociálnych pomerov žalovaných, citoval právny predpis, ktorý aplikoval na prejednáváný prípad a z ktorého vyvodil svoje právne závery. Súdy oboch stupňov síce stručne, ale primerane vysvetlili právne dôvody, pre ktoré nepriznali žalovanému 1/ oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p.. Zhodli sa na tom, že pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov sú rozhodujúce majetkové pomery žiadateľa a že príjem žalovaného 1/ zo živnosti za rok 2011, po zohľadnení nákladov na bývanie, je nadštandardný a teda, že jeho pomery neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. V kontexte tejto argumentácie súdov sa potom námietky dovolateľa o nezohľadnení výdavkov javia ako nenáležité. Výdavky, ktoré žalovaný 1/ má v súvislosti s úhradou ostatných dlhov priznaných právoplatnými a vykonateľnými rozhodnutiami súdov, nie sú podstatnými pre rozhodnutie. Súdy preto nemuseli k týmto výdavkom zaujímať osobitné stanovisko. Napokon treba uviesť, že žalovaný 1/ v svojom odvolaní proti uzneseniu súdu prvého stupňa vôbec netvrdil, že by odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu trpelo nedostatkom dôvodov, a preto bolo nepreskúmateľné. Odvolanie odôvodnil tým, že okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 1 písm. d/ O.s.p. a že vec nesprávne právne posúdil (§ 205 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel preto k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a aj odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu ako celok s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného 1/.

Pre úplnosť treba dodať, že súd skúma zákonné predpoklady pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. na návrh žiadateľa v každej veci samostatne podľa stavu, aký tu je v čase rozhodovania. Nemusí preto v odôvodnení rozhodnutia osobitne vysvetľovať, prečo rozhodol o návrhu toho istého žiadateľa inak, než tomu bolo v inom súdnom konaní, najmä za situácie, ak v dôsledku odstupe času sa zmenili okolnosti podstatné pre rozhodnutie vo veci.

Keďže v prejednávanej veci dovolanie žalovaného 1/ smerovalo proti uzneseniu odvolacieho súdu, proti ktorému podľa § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. prípustné nie je a neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie ako neprípustné odmietol (§ 218 ods. 1 písm. c) O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.).

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo jej v tomto štádiu konania žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. januára 2014

JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová